

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

שבת קודש פרשת ויחי SHABBOS PARSHAS VAYECHI
י"ב טבת תשנ"ח - JANUARY 10, 1998

לכל זמן ועת

הדלקת נרות/שבת - 4:28	סוף זמן קריאת שמע - 9:43
מנחה/קבלת שבת - 4:33	מנחה/ששלת סעודות - 4:15
שקיעה - 4:46	מעריב/מוצאי שבת - 5:37
שחרית - 8:25	לשיטת רבינו תם - 5:59

מדעת עליון

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וכו' הקשה מרן הגר"מ גיפטער שליט"א בספרו פרקי תורה, דלמה כתוב "ויחי" ולא "ויחי יעקב" כדמצינו ברוב מקומות? אלא צ"ל שהכתוב בא ללמדנו שרק עתה בארץ מצרים הגיע יעקב לחיים, דהיינו חיי דבקות במקור כל החיים, ואף במצרים מקור הטומאה והזימה, לא פגעה כלל בקדושת יעקב ויתרומם מעל הכל. ובהיות יעקב בחיים, הרי לא רק שהאמין בקץ אלא שראה הדבר בחוש, ובקש לגלות הקץ לבניו שיראו גם הם הדבר בגלוי, אבל נסתם הדבר ממנו שלא עמדו הם בדרגא רמה זו.

וכל זמן שהיה יעקב בחיים, נתלו בו בניו וביתו, ולא פגעה בהם טומאת מצרים, אבל בפטירתו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם, כמו שהובא ברשי"י עפ"י המדרש, וכתב בדעת זקנים שאעפ"י שעדיין היה יוסף מלך, התחילו לשעבד בהם מעט ע"כ. וכתב הגר"מ שליט"א שאולי הכוונה היא שכל זמן שהיה יעקב חי, היה אורו מאיר בבית ישראל לכל יושפכו מטומאת מצרים, אבל עם פטירתו, הוכחה אור גדול זה, וכפי ערך כיבוי האור, כן חשך עליהם חשכת טומאת מצרים, וזהו ענין סתימת עין ולב.

ויחי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה וכו' עיין משפרשי"י

בנימין זאב יטרף בבקר יאכל עד ולערב יחלק שלל וכו'

When Shlomo Hamelech began building the בית המקדש, the discussed whose חלק it should be built on. הקב"ה told them "You were all partners in the sale of Yosef except for Benyamin, who did not partake in this sale and therefore the בית המקדש is to be built on his חלק. R' Dovid Firkis, a talmid of the Baal Shem Tov asks, the שטים sinned with the sale of Yosef, but what was Yosef's crime and why couldn't the Bais Hamikdash have been built on his land? We find in the שבת גמ' שבת, "Whoever causes the punishment of another cannot enter into the presence of the Shechina." Because Yosef's brothers were punished on account of their sin against him, therefore it is considered as his fault somewhat, and for this reason he was not זוכה to have the Bais Hamikdash built on his חלק.

הלכה ברורה בענין ברכה אחרונה

In order to be obligated to recite a ברכה אחרונה for drinks, one must drink a רביעית - three ounces. Some Poskim maintain that the amount of time that is required to drink this amount is four minutes, just like by regular food, while others hold that the שיעור is "כדי שתהיה רביעית". This means that one can take only one short pause during the drinking of the רביעית. One should try to keep this time limit, but if he didn't, he can nevertheless say a ברכה אחרונה as long as it was within four minutes. Therefore, when drinking liquids which cannot be consumed in such a manner, such as hot coffee, tea, or soup, one should leave an amount of three ounces to cool and then drink it within the aforementioned span. When drinking from a water fountain, one should also bear this הלכה in mind.

מן הגשמיות ממש.
מנוחת הנפש הזאת, היא היא עצם חיי הרוחניות, והיא ההשתלמות לקראת
גילוי השכינה וכבודו יתברך בעולם הזה. זוהי שלימות הבריאה.

המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי
אברהם ויצחק וכו'

The Avnei Chen relates that when the Malbim Z"l was appointed to be the Rov of a great city, he learned that many prominent citizens in the community changed their Hebrew names for foreign ones. He decided to speak about it immediately. Said the Malbim, "Now I understand what the ברכה of Yaakov to the sons of Yosef meant "ויקרא בהם שמי ושם אבותי". It appears that the Bnei Yosef dressed in modern Egyptian attire as befitting the sons of a ruler. However, when they went to see their grandfather, Yaakov, they changed their clothing to the customary Jewish attire. But when Yosef was told suddenly that his father took ill, he ran with his children to receive a ברכה from Yaakov before his death, and they had no time to change their clothing. When they appeared before Yaakov, he did not recognize them, since he never saw them dressed like this and he asked, "Who are these?" whereas Yosef replied, "These are my sons that Hashem has given me here." The "Here" meaning in Egypt, thereby implying that this is the way I must dress them as befitting my stature in Egypt. When Yaakov saw this, he immediately understood the situation as it was, and as it will undoubtedly be in the future and he blessed them, then and there, that at least they keep their Hebrew names "ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק" and through this they would be זוכה to the second half of the Possuk, "וידגו לרב בקרב הארץ".

וז"ל אחד מן המגידיים והרי זה מקרא קצר וי"א אפרים היה רגיל לפני יעקב בתלמוד וכשחלה יעקב בארץ גשן הלך אפרים אצל אביו למצרים להגיד לו עכ"ל. וכתב המהרי"ל דיסקין זצ"ל שאפשר לפרש ע"פ פשוטו דכיון דעד היום לא היה איש חולה, אך יעקב אע"ה התפלל ע"ז וניתן לו כמבואר בגמ' בבא מציעא, א"כ היה בעיני הכל דבר תיודש דמה זה דיעקב אינו יכול לירד מהמטה, א"כ היו הרבה אנשים יודעים עד שבא לאוזנו של יוסף. רק המציאות היתה ששלח שליח ג"כ, ולכן כתי' סתם "ויאמר" ולא פי' מי היה, דגם בלא"ה היה נודע ליוסף, ע"כ.

שבת ועולם הבא

כתב הגר"א דסלר זצ"ל במכתב מאליהו שצריך להתבונן ולדעת, איה היא הדרך לעולם הבא? הבה ננסה למצוא את הדרך לשבת, ובאותה הדרך נוכל להתקרב גם לדרך העוה"ב.

איתא באותיות דרבי עקיבא וז"ל בשעת מתן תורה קרא הקב"ה לישראל ואמר להם בני! מקח טוב יש לי בעולם ואני נותן אותו לכם עד עולם, אם תקבלו את תורתי ותשמרו את מצוותי. משיבים ואומרים לפניו רבשיעי! איזהו מקח טוב שאתה נותן לנו אם נשמור את תורתך? משיב הקב"ה ואומר זה העוה"ב. משיבין ישראל ואומרים רבשיעי! הראינו דוגמא של עוה"ב. משיב הקב"ה ואומר להם, זה שבת, שהוא אי מששים של עוה"ב שכולו שבת, עכ"ל.

כתי' "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם", הרי שענין השבת הוא שהכל נעשה בשלימות ולא חסר עוד כלום. כל הבריאה וכל אשר בתוכה, אף המלאכים הקדושים, וכל הנכלל בבחינת "צבאות" ית' - הכל נשלם עם בוא יום השביעי. הרי שגדרה של שבת היא שלימות.

וכתי' עוד "ויכול אלקים ביום השביעי" - מה היה העולם חסר? צ"ל מנוחה, והיינו מה דנא' "באת שבת באת מנוחה" כלתה ונגמרה המלאכה (רש"י). ועיין בבראשית רבה דכתי' משל למלך שעשה לו חופה וציריה וכיירה, ומה היתה חסירה? כלה שתכנס לתוכה. כך, מה היה העולם חסר - שבת, ע"כ. פירוש, שבריאית יום השבת עצמו היא גמר מעשה בראשית. השבת היא בריאה בפני עצמה - עולם המנוחה, ואין המכוון למנוחה עצלנית - מתה - שאנו מוצאים לפעמים - שהיא כליון, אלא למנוחה אמיתית, דהיינו מנוחה